

УДК: 338.439:339.9

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ТОВАРНИХ ГРУП ТА ЗОВНІШНІХ РИНКІВ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКСПОРТУ

Дейнеко О.Т.

Предметом дослідження є методи категоризації ринків та товарів відповідно до їх експортного потенціалу. Метою дослідження є вироблення можливих методів визначення пріоритетних агропродовольчих товарних груп для державної підтримки експорту в умовах посилення інтеграційних процесів та обмежених фінансових ресурсів. При проведенні дослідження використовувалися наступні методи: графічний, табличний, порівняльний, статистичні, моделювання, аналітичні. На підставі дослідження існуючих методів категоризації запропоновано способи комбінування, а також спеціалізації більш загальних методів для відповідності специфічним умовам агропродовольчого сектору. Застосування результатів дослідження дозволить регулятору у особі держави більш ефективно розподіляти державну підтримку експорту та експортноорієнтованого виробництва, що, у свою чергу, дозволить державі зайняти вищу і надійнішу позицію на світовому ринку агропродовольчої продукції.

Ключові слова: моделювання, АПК, сільське господарство, харчова промисловість, експорт, державне регулювання, прогнозування, зовнішня торгівля, індекс.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПРИОРИТЕТНЫХ ТОВАРНЫХ ГРУПП И ВНЕШНИХ РЫНКОВ ДЛЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА И ЭКСПОРТА

Дейнеко О.Т.

Предметом исследования являются методы категоризации рынков и товаров в соответствии с их экспортным потенциалом. Целью исследования является разработка возможных методов определения приоритетных агропродовольственных товарных групп для государственной поддержки экспорта в условиях усиления интеграционных процессов и ограниченных финансовых ресурсов. При проведении исследования использовались следующие методы: графический, табличный, сравнительный, статистические, моделирования, аналитические. На основании исследования существующих методов категоризации предложено способы комбинирования, а также специализации более общих методов для соответствия специфическим условиям агропродовольственного сектора. Применение результатов исследования позволит регулятору в лице государства более эффективно распределять государственную поддержку экспорта и экспортноориентированного производства, что, в свою очередь, позволит государству занять более высокую и надежную позицию на мировом рынке агропродовольственной продукции.

Ключевые слова: моделирование, АПК, сельское хозяйство, пищевая промышленность, экспорт, государственное регулирование, прогнозирование, внешняя торговля, индекс.

DETERMINATION OF PRODUCTS AND EXTERNAL MARKETS PRIORITIZED FOR THE GOVERNMENT SUPPORT OF AGRI-FOOD EXPORT AND PRODUCTION

Deineko O.T.

Categorization methods for markets and goods by their export potential are considered in this paper. Development of methods useful for determining prioritized agri-food goods in terms of government support, in the context of strengthened integration processes and limited financial resources. Following methods were used in this research: graphical, tabular, comparative, statistical, modelling, and analytical. Ways of combining and specialization of general methods were proposed, based on the assessment of existing methods, so they may be applicable for the peculiarities of agri-food sector. The results of this research may be applied by the state for a more effective distribution of government support of export and export-oriented production. This, in turn, will lead the state to a higher and more sustainable position in global agrif-food market.

Keywords: modelling, agricultural sector, food industry, export, government regulation, forecasting, international trade, index.

В економічній системі експортна діяльність виступає вагомим чинником економічного зростання та інтеграції національних економік до світових цінових ланцюгів, що робить її особливо важливою для країн з перехідною економікою, в яких формування та реалізація зовнішньоекономічної політики є однією з основних форм самовизначення і засобом ефективного входження до міжнародних інтеграційних об'єднань та світових ринків. Враховуючи зростаючу роль агропродовольчого сектору у економіці України, наявну інфраструктуру та занепад окремих виробництв з обмеженням доступу на традиційні ринки, державне стимулювання експортноорієнтованого виробництва та експорту агропродовольчої продукції стає надзвичай актуальним питанням.

Однак, тут держава-регулятор стикається з обмеженістю власних ресурсів. Вже у 2015 році внутрішня підтримка сільськогосподарських виробників державними бюджетними програмами була значно скорочена – Державний бюджет 2015 року передбачав витрати Міністерства аграрної політики у цій сфері обсягом у 2,22 млрд. грн., у порівнянні з 6,35 млрд. грн. у 2014 році та 8,72 млрд. у 2013 році[1;2;3]. Це призвело до

припинення окремих програм та суттєвого скорочення сум та напрямів підтримки інших. Так, у 2015 році припинилося фінансування програми підтримки розведення хмілью, овочівництва, закладки молодих садів, виноградників та ягідників, а також значного зменшення зазнало фінансування програми підтримки тваринництва. Скоротилися й напрямки використання бюджетних коштів. Якщо у 2014 році кошти програми направлялися на виплату спеціальних бюджетних дотацій на утримання та зберігання молодняка великої рогатої худоби, за вирощену та продану на убій скотину, часткового відшкодування затрат на будівництво тваринницьких ферм, закупку племінної скотини, то вже у 2015 році програмою передбачене лише часткове компенсування вартості закуплених високопродуктивних тварин[1;2;3].

Зважаючи на продемонстровану вище обмеженість ресурсів, які може надати держава для безпосередньої підтримки експорту, надзвичайно важливо визначити шляхи найефективнішого їх використання, для чого необхідно визначити товарні групи, які вже показують себе конкурентноздатними і користуються попитом на зовнішніх ринках, або демонструють високу перспективність, аби мінімізувати кореспондуючі державні видатки. Ми можемо запропонувати декілька підходів для здійснення цього.

Ряд вчених, зокрема Білорус О.Г., Власов В.І., Кваша С.М., Власов В.І., Кривенко Н.В., Мельник Т.М., Селіхова О.Б. вже приділяв увагу питанню оптимізації структури експорту та його державної підтримки, але агропродовольчій продукції та ринкам окрема увага майже не приділялася. Примітними є нароби у цій сфері В.М. Пилявця та Богомазової В.М., однак вони є або вузькоспецифічними для окремої товарної групи, у першому випадку, або ж надто загальними й з низьким потенціалом для використання у прогнозуванні на майбутні періоди, як у другому[4;8].

Предметом дослідження є способи визначення пріоритетних агропродовольчих товарних груп для державної підтримки експорту в умовах посилення інтеграційних процесів та обмежених фінансових ресурсів.

Метою дослідження є дослідження можливих методів визначення пріоритетних агропродовольчих товарних груп для державної підтримки експорту в умовах посилення інтеграційних процесів та обмежених фінансових ресурсів.

Для виконання поставленої мети було виконано наступні завдання:

- 1) проаналізовано структуру зовнішньої торгівлі України та виробництва агропродовольчої продукції;
- 2) досліджено існуючі загальні методи моделювання, прогнозування та категоризації товарів і ринків;
- 3) модифіковано загальні методи моделювання, прогнозування та категоризації з урахуванням специфіки агропродовольчих товарів та ринків.

Для досягнення поставленої мети та виконання релевантних завдань, при проведенні дослідження використовувалися наступні методи: графічний, табличний, порівняльний, статистичний, моделювання, аналітичні.

На початку слід зробити загальний факторний аналіз агропродовольчого ринку, аби визначити контекст, у рамках якого проводити розрахунки та формувати висновки.

Загалом, фактори впливу на будь-яке явище за характером можна поділити на ендегенні – внутрішні, на які суб'єкт може безпосередньо впливати та над якими має високий рівень контролю, та екзогенні – зовнішні, на які суб'єкт не може вплинути та не контролює, або ж здатний робити це лише дуже побічно[5].

Вітчизняний вчений-економіст Карасьова Н. факторні умови розвитку експортоорієнтованої діяльності аграрного сектора розглядає на двох його фактор-рівнях – ринку та держави (Таблиця 1).

Таблиця 1. Факторні умови розвитку експортоорієнтованої діяльності аграрного сектора[6]

Фактор-рівень	Ендегенний	Екзогенний
Ринок	- кваліфікована робоча сила - сучасна ефективна технологія виробництва - забезпечення фінансовими та сировинними ресурсами - інформаційно-інноваційно-інвестиційний потенціал - насиченість внутрішнього ринку	- кон'юнктура світового ринку - ємність світового ринку - умови конкуренції - доступність світової ринкової інфраструктури
Держава	- зовнішньоекономічна політика держави та політика імпортозаміщення - система підтримки та стимулювання експорту - участь у інтеграційних об'єднаннях та міжнародних організаціях - рівень розвитку нормативно-правової бази та її міжнародна організація	- політика міжнародних організацій та інтеграційних угруповань - міжнародна система принципів, норм та стандартів

Як видно з таблиці, хоча вплив держави на політику міжнародних організацій та інтеграційних угруповань є значно обмеженим, у її руках залишаються суттєві важелі управління у сфері зовнішньоекономічної політики (у тому числі – підтримці експорту, у тих формах, які не заборонені відповідними міжнародними міждержавними договорами) та формуванні релевантної нормативно-правової бази. Тому, не зважаючи на міжнародну урегульованість окремих питань у сфері міжнародної торгівлі агропродовольчою продукцією та підтримки національного виробника, у держави ще є здатність здійснювати свою визначальну регулюючу функцію у цій

сфері (хоч і не так широко), залишається лише визначитись з тим, куди слід зусилля з її реалізації спрямувати – адже експорт агропродовольчої продукції займає одне з найважливіших місць у структурні вітчизняної зовнішньоекономічної діяльності (див. Рис.1, Рис.2).

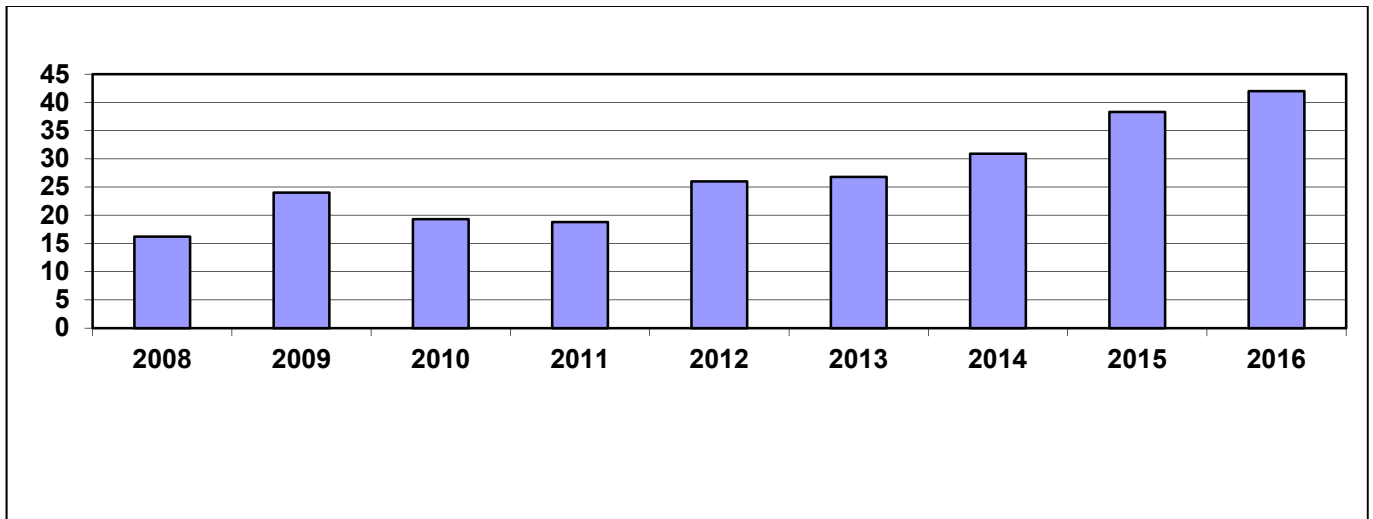

Рисунок 1. Частка агропродовольчої продукції у структурі експорту, %[10]

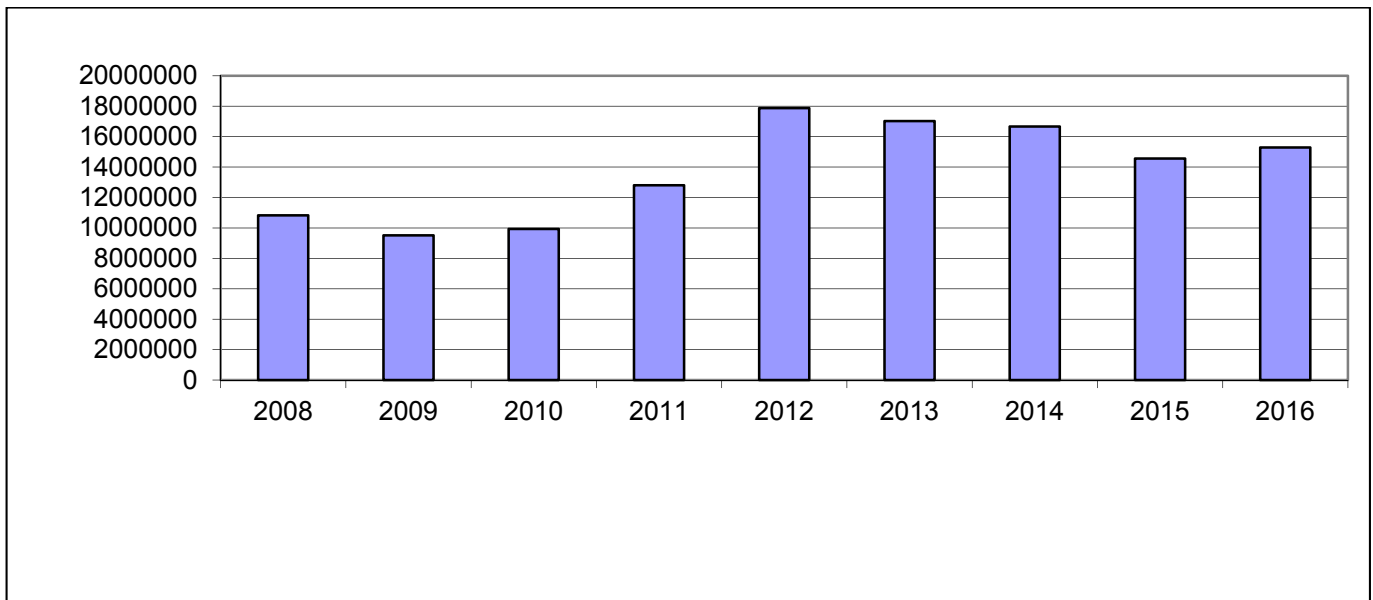

Рисунок 2. Об'єм експорту агропродовольчої продукції, тис. дол. США[10]

Для того, щоб вирішити вищенаведене питання, слід розглянути ряд методів, які можна спробувати застосувати для визначення пріоритетних напрямків розподілу державної підтримки.

Індексні методи традиційно є одними з найбільш поширених інструментів економічного аналізу на всіх рівнях, починаючи від аналізу діяльності окремих суб'єктів господарської діяльності і закінчуючи макроекономічними дослідженнями. Ми можемо запропонувати індексний метод і для вирішення даного питання, шляхом почергового визначення індексу розвитку експорту по конкретній товарній позиції (1), розвитку відповідного товарного ринку (2) та експортних позицій України по даній товарній позиції (3).

$$IE_n = E_n / \max E_n, \tag{1}$$

де IE_n – індекс розвитку експорту (частка експорту країни у загальносвітових експортних поставках).

$$IP_n = P_n / \max P_n, \tag{2}$$

де IP_n – показник розвитку конкретного товарного ринку (його темп росту) по n товарній позиції.

$$IEP_n = \sqrt{\frac{1}{2} IE_n^2 + IP_n^2}, \tag{3}$$

де IEP_n – показник експортної позиції країни по n товару.

При цьому, досліджуватися мають розділи I-VI за УКТЗЕД; відповідно до вирахованих показників проводиться ранжування товарних груп та позицій, в результаті чого відбувається їх розподіл на чотири групи:

- 1) «Лідуючі» – товари, яким характерні висока частка експорту у загальносвітових експортних поставках та високі темпи росту товарного ринку;
- 2) «Сильні» – висока частка вітчизняного експорту, але невисокий темп росту товарного ринку;
- 3) «Слабкі» – низька частка вітчизняного експорту і низькі темпи росту товарного ринку;
- 4) «Перспективні» – низька частка вітчизняного експорту, але високі темпи росту товарного ринку.

Увагу слід концентрувати на групах «Лідуючі» – аби забезпечити відповідність об'ємів експорту та виробництва темпам росту ринку, та «Перспективні» – аби збільшити частку вітчизняного експорту на динамічно зростаючий ринок.

Для визначення пріоритетних товарів також можна застосувати індекс Баласса (4):

$$RCA_i = \frac{X_{ij} / X_{rj}}{X_{iw} / X_{rw}}, \quad (4)$$

де: X_{ij} – обсяг експорту товару (або товарної групи) i країни j ;
 X_{rj} – загальний обсяг експорту країни j ;
 X_{iw} – обсяги експорту товару (або товарної групи) i усіма країнами світу;
 X_{rw} – загальний обсяг світового експорту.

Даний індекс вказує на те, яким є співвідношення частки експорту досліджуваного продукту у загальному обсязі світового експорту. Чим більше значення даного індексу, тим ґрунтовніше спеціалізація держави у експорті даного товару і тим доцільніше стимулювати.

Існує також метод Вальраса (5), який дозволяє уникнути подвійного врахування обсягів експорту конкретної продукції та країни:

$$RXA = \frac{X_{ij} / X_{rj}}{(X_{iw} - X_{ij}) / (X_{rw} - X_{rj})}, \quad (5)$$

де X_{ij} – обсяг експорту товару (або товарної групи) i країни j ;
 X_{rj} – загальний обсяг експорту країни j ;
 X_{iw} – обсяги експорту товару (або товарної групи) i усіма країнами світу;
 X_{rw} – загальний обсяг світового експорту.

Задля максимальної ефективності використання даних індексних методів слід комбінувати їх з використанням графічних. Так, розрахувавши їх за попередні роки і побудувавши відповідні діаграми, можна отримати інформацію про продукти, у експорті яких Україна вже закріпилася стійко і, відповідно, має більш-менш стабільну мережу партнерів, каналів збуту і репутацію, що дозволяє ефективно провадити господарську діяльність з закордонними контрагентами.

Наступними розглянемо методи моделювання.

У першу чергу, розглянемо метод, запропонований Богомазовою В.М.(6)[4]:

$$Ex_j = f(Yp_i, R \times CPI_j / CPI_u, PPI_i), \quad (6)$$

де: Ex_j – обсяг експорту i товару в j -ту країну;
 Yp_i – середній обсяг виробництва i -того товару;
 R – номінальний курс гривні до іноземної валюти;
 CPI_i – індекс споживчих цін у країні-торговельному партнері j .
 PPI_i – сума прямих іноземних інвестицій у галузь, що експортує продукцію i -того виду.

Цей вчений пропонує й альтернативну модель(7), де ВВП країни-торговельного партнера використовується замість середнього обсягу виробництва i -того товару:

$$Ex_j = f(GDP_j, R \times CPI_j / CPI_u, PPI_i), \quad (7)$$

Задля використання даної моделі при прогнозуванні потенціалу агропродовольчої товарної позиції достатньо замінити актуальні показники вищезазначених макроекономічних показників на прогнозовані у майбутньому.

Однак, як вірно зазначає В.М. Пилявець, при детальному дослідженні перспектив конкретних товарних груп та позицій у АПК не слід обмежуватися лише цими універсальними факторами. На прикладі соняшникової олії, по експорті якої Україна займає перше місце у світі, він демонструє, як можна сформулювати спеціальну прогностичну модель:

- 1) проведення дослідження з метою визначення основних факторів впливу на обсяг зовнішньої торгівлі соняшниковою олією (хоча він не описує методіку цього первинного дослідження, доцільно припустити, що воно може проводитися із застосуванням методів кореляційно-регресійного аналізу);
- 2) визначення залежної змінної;
- 3) представлення отриманих даних у вигляді функціональної залежності та формалізований запис.

В результаті, у випадку соняшника, отримується модель у вигляді функціональної залежності (8) та лінійної багатфакторної моделі (9)[6]:

$$Exp_i = f_i(PP, VZ, PU, PW, PR, IP, HD, HE), \quad (8)$$

$$\text{Exp}_i = a_0 + a_1 \text{PP} + a_2 \text{VZ} + a_3 \text{PU} + a_4 \text{PW} + a_5 \text{PR} + a_6 \text{IP} + a_7 \text{HD} + a_8 \text{HE}), \quad (9)$$

де: PP – загальні площі заняті під соняшником у всіх категоріях господарств, га.;

VZ – загальна вага зібраного соняшнику після доробки, тис.т.;

PU – середньорічна ціна реалізації соняшнику на умовах франко-виробник (EXW), без ПДВ, транспортних, експедиційних та накладних витрат, але з урахуванням дотацій, грн/т.;

PW – середньорічна світова ціна продажу соняшникової олії на умовах EC COF Роттердам, дол. США/т.;

PR – загальний обсяг виробленої продукції за рік, млн.грн.;

IP – індекс цін реалізації продукції рослинництва;

HE – середньорічний курс гривні до 100 євро;

HD – середньорічний курс гривні до 100 доларів США.

Як показала регресивна статистика, за допомогою якої В.М. Пилявець апробував надійність своєї моделі, надійність останньої виявилася високою, оскільки всі ключові релевантні показники близькі до одиниці, зокерма: коефіцієнт кореляції складає 0,9966, коефіцієнт детермінації – 0,9934, нормовий коефіцієнт детермінації – 0,9406. Для прогнозування факторних показників майбутніх періодів можна використовувати середній коефіцієнт зростання за попередні.

Цікавий спосіб визначення компаративних переваг агропродовольчих товарів на зовнішніх ринках, що дозволяє визначити реалізований експортний потенціал України у даній сфері, використовують Мельник Т.М. та Маханьова Ю.М (10):

$$\text{КП}_{ij} = \ln[(\text{Ex}_{ij} \div \text{Im}_{ij}) / (\text{Ex}_i \div \text{Im}_i)]. \quad (10)$$

де: КП_{ij} – показник компаративної переваги і-ї країни за j-м товаром;

Ex_i – експорт і-ї країни;

Im_i – імпорт і-ї країни;

Ex_{ij} – експорт j-того товару і-ї країни;

Im_{ij} – імпорт j-того товару і-ї країни[7].

При цьому, якщо КП_{ij}>0, то для j-того товару це означає, що і-а країна має компаративну перевагу в експорті до інших країн. При КП_{ij}>0 закордонні контрагенти мають компаративну перевагу в експорті j-того товару.

У рамках даної статті було висвітлено ряд методів, які регулятор у особі держави може використати для визначення пріоритетних у розрізі державної підтримки агропродовольчих товарних груп та експортоорієнтованих виробництв. Хоча не у всіх представлених методах виокремлюється такий важливий фактор як вплив митно-тарифного та нетарифного регулювання, застосування їх та їхніх модифікацій повинно дозволити регулятору більш ефективно розподіляти обмежені державні кошти між товарами та виробництвами, які дійсно можуть стати локомотивами подальшого економічного зростання держави.

Список використаних джерел

1. Про державний бюджет України на 2013 рік: Закон України від 06.12.2012 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 5-6, ст.60
2. Про державний бюджет України на 2014 рік: Закон України від 16.01.2014 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 9, ст.93
3. Про державний бюджет України на 2015 рік: Закон України від 28.12.2014 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 5, ст.37
4. Богомазова В.М. Методи прогнозування показників зовнішньоекономічної діяльності: дис.... канд. екон. наук: 08.03.02. – К., 2003. – 112 с.
5. Карасьова Н. А. Бізнес-середовище експортоорієнтованих товаровиробників аграрного сектора [Електронний ресурс] / Н. А. Карасьова // *Агросвіт*. - 2016. - № 23. - С. 15-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2016_23_4
6. Карасьова Н.А. Глобалізаційні детермінанти експортоорієнтованого розвитку аграрного сектора України [Електронний ресурс] / Н. Карасьова // *Міжнародна економічна політика*. - 2014. - № 1. - С. 129-152. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Мер_2014_1_9
7. Маханьова Ю.М. Визначення компаративних переваг експорту продукції агропромислового сектора України в умовах членства в СОТ та асоціації з ЄС [Електронний ресурс] / Ю.М. Маханьова // *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. - 2014. - № 5-6. - С. 48-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2014_5-6_7
8. Пилявець В.М. Особливості застосування прогнозних моделей для дослідження експортного потенціалу окремих товарних груп аграрного сектора економіки [Електронний ресурс] / В.М. Пилявець // *Агросвіт*. - 2011. - № 6. - С. 57-60. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2011_6_12
9. Селіхова О.Б. Багатофакторна модель експорту українських промислових товарів до російської Федерації / О.Б. Селіхова, І.О. Крехівський // *Зовнішня торгівля: право та економіка*. – 2006. – №5(28). – С. 44–52
10. Товарна структура зовнішньої торгівлі України [Електронний ресурс] // *Державна служба статистики України – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>*
11. *The World Factbook 2013-14*. Washington, DC: Central Intelligence Agency, 2013.

References

1. Pro derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2013 rik: Zakon Ukrainy vid 06.12.2012 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2013, № 5-6, st.60
2. Pro derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2014 rik: Zakon Ukrainy vid 16.01.2014 // Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2014, № 9, st.93
3. Pro derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2015 rik: Zakon Ukrainy vid 28.12.2014 // Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2015, № 5, st.37
4. Bohomazova V.M. Metody prohnouzuvannia pokaznykiv zovnishnoekonomichnoi diialnosti: dys.... kand. ekon. nauk: 08.03.02. – K., 2003. – 112 s.
5. Karasova N.A. Biznes-seredovyshe eksportoorientovanykh tovarovyrobnykiv ahrarynogo sektora // Ahrosvit. - 2016. - №23. - S.15-23. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2016_23_4
6. Karasova N.A. Hlobalizatsiini determinanty eksportoorientovanoho rozvytku ahrarynogo sektora Ukrainy // Mizhnarodna ekonomichna polityka. - 2014. - №1. - S.129-152. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mep_2014_1_9
7. Makhanova Iu.M. Vyznachennia komparatyvnykh perevah eksportu produktsii ahropromyslovoho sektora Ukrainy v umovakh chlenstva v SOT ta asotsiatsii z YeS // Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo. - 2014. - №5-6. - S.48-63. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/uzt_2014_5-6_7
8. Pyliavets V.M. Osoblyvosti zastosuvannia prohnoznykh modelei dlia doslidzhennia eksportnoho potentsialu okremykh tovarnykh hrup ahrarynogo sektora ekonomiky // Ahrosvit. - 2011. - №6. - S.57-60. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2011_6_12
9. Selikhova O.B., Krekhivskiy I.O. Bahatofaktorna model eksportu ukrainskykh promyslovykh tovariv do rosiiskoi Federatsii // Zovnishnia torhivlia: pravo ta ekonomika. – 2006. – №5(28). – S. 44–52
10. Tovarna struktura zovnishnoi torhivli Ukrainy // Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
11. The World Factbook 2013-14. Washington, DC: Central Intelligence Agency, 2013.

ДАНИ ПРО АВТОРА**Дейнеко Олександр**, аспірант

ДУ «Інститут економіки та прогнозування Національної Академії Наук України»

e-mail: otdeineko@gmail.com**ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ****Дейнеко Александр**, аспирант

ГУ «Институт экономики и прогнозирования Национальной Академии Наук Украины»

e-mail: otdeineko@gmail.com**DATA ABOUT THE AUTHOR****Deineko Oleksandr**, postgraduate student

Institute for economics and forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine

e-mail: otdeineko@gmail.com

Науковий керівник: Гребельник О.П., зав. кафедри митної справи УДФСУ, д.е.н., проф., заслужений діяч науки і техніки.

УДК 336

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ**Кучеренко М.А.**

Предметом статті є дослідження сучасного стану та динаміки основних показників діяльності паливно-енергетичного комплексу (ПЕК) в Україні.

Метою статті є аналіз стану та існуючих головних проблем ПЕК України, а також пропонування шляхів покращення його діяльності.

У дослідженні використовувались загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу та синтезу, аналогії та порівняння, експертних оцінок тощо.

Результати роботи. Досліджено сучасний стан та динаміку розвитку основних показників діяльності паливно-енергетичного комплексу України протягом 2006–2016 років. Діяльність паливно-енергетичного комплексу представлена діяльністю двох самостійних галузей – електроенергетичної та паливної промисловості.

Висновки. Хоча Україна своєю енергозалежністю не відрізняється від більшості європейських країн, проте її надмірна залежність від зовнішніх монопольних джерел постачання паливно-енергетичних ресурсів становила і становить одну із головних загроз як енергетичній безпеці, так і національній безпеці взагалі.